

Rekommandation 36/2024
Forslag A 1986/UKK
Behandles af Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden

Betænkning over svar på REK 36/2024 Pisa-undersökning, (A 1986/UKK)

Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden foreslår, at Nordisk Råd tager svar på rekommandation 36/2024 hvad angår Pisa-undersökning til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Baggrund

Rekommandationen har følgende ordlyd:

Nordisk Råd anbefaler Nordisk Ministerråd

at etablera ett nordiskt nätverk inom utbildningsområdet för att leverera kunskapsstöd till utbildningsministrarna i de nordiska länderna om åtgärder för att förbättra nordiska elevers studieresultat. Särskild vikt bör läggas vid att förbättra elevernas läs- och ordförståelse

Svar fra Nordisk Ministerråd

De nordiska utbildningssystemen är i allmänhet av hög kvalitet och klarar sig oftast bättre än EU-genomsnittet i internationella undersökningar. Studieresultaten har dock i samtliga nordiska länder fallit under de senaste åren. Skillnaderna i inläring, framförallt inom skolorna, har ökat. Ofta koncentreras dåliga kunskapsresultat, engagemang och motivation till elever från socioekonomiskt svagare områden och de med migrationsbakgrund. Det finns ett behov av att höja kunskapsnivån i samtliga nordiska länder.

Under det svenska ordförandeskapet har man haft fokus på stärkande av kunskapsnivån i de nordiska länderna. Kopplat till matematik och kunskapsresultat i skolan har resultaten i PISA uppmärksammats i flera avseenden. Ämnet var en särskild temadiskussion vid mötet med ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U) den 3 maj 2024. Särskilt fokus låg på att diskutera åtgärder för att främja ungas intresse för de så kallade STEM-ämnena (naturvetenskaper, teknik och matematik) på alla utbildningsnivåer.

Vid mötet diskuterade MR-U även vilka aspekter inom temadiskussionen som var relevanta att arbeta vidare med på nordisk nivå. Det rådde enighet om gemensamma och komplexa utmaningar i Norden med sjunkande PISA-resultat.

Det svenska ordförandeskapet ordnade även ett seminarium i maj 2024 med bl.a. deltagande från ansvariga PISA-myndigheter i alla de nordiska länderna samt OECD. Seminariet spelades in och går att följa i efterhand.

Det finska ordförandeskapet fortsätter år 2025 med fokus på att utforska orsakerna till de fallande inlärningsresultaten genom att fokusera på en höjning av kompetensnivån.

De nordiska länderna har likheter, men också skillnader, vilket gör det intressant och värdefullt att genomföra analyser i ett nordiskt perspektiv.

I detta sammanhang har ett nordiskt nätverk etablerats bestående av experter från de nationella utbildningsmyndigheterna som ansvarar för utvärderingsverksamheten, som har föreslagit teman för framtida norrskenspublikationer (Northern Lights) Man ser nu över det redan existerande inofficiella nätverket med experter från utvärderingsmyndigheter och möjligheten att ge nätverket ett officiellt mandat med officiella uppgifter.

De nya samarbetsprogrammen godkändes på Nordiska rådets session 2024 och inom ramarna för samarbetsprogrammet, utarbetas för närvarande arbetsplaner, som ska omsätta politiska prioriteringar till konkretare insatser. I samarbetsprogrammet för utbildning och forskning har man som ett delmål att fler ska ha goda grundläggande färdigheter. Detta mål finns även inom European Education Area (EEA) vilket tillför en ytterligare dimension till arbetet.

Nya satsningar från 2025 mot 2030 kommer att ske inom ramen för samarbetsprogrammet samt arbetsplanen.

Nordiska ministerrådets sekretariat anser att rekommendationen är tidsenlig och viktig. NMRS kommer att se över hur förutsättningarna för att etablera ett nordiskt nätverk inom utbildningsområdet ser ut. En utgångspunkt är att det först definieras vilken typ av kunskapsunderlag som avses, och att i ett nästa steg kartlägga de initiativ och utvärderingar som de nordiska regeringarna redan tillsatt. Det kan också vara naturligt att se på flera internationella undersökningar som de nordiska länderna har deltagit i.

Nordiska Ministerrådet anser härmed att rekommendationen delvis är uppfylld.

Udvalgets synpunkter

Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden takker for svaret fra Nordisk Ministerråd.

Udvalget er fortsat glad for at konstatere at både Sveriges formandskab i Nordisk Ministerråd i 2024 og Finlands nuværende formandskab har sat fokus på årsagerne til de faldende PISA-resultater og mulige løsninger. Udvalget støtter også op om det fortsatte arbejde og de konkrete fællesnordiske tiltag til at reagere på de faldende resultater som beskrives i svaret.

Helt konkret er det også positivt at læse at Nordisk Ministerråd vil tage til sig Udvalgets forslag om en etablering af et nordisk netværk på uddannelsesområdet og at forslaget vil indgå i Ministerrådets planer om fællesnordiske tiltag til at reagere på de faldende resultater i Norden som blandt andet Pisa-resultaterne beviser.

Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden vil fortsat have fokus på emnet og vil blandt andet i 2025 fokusere på børns skolehverdag i Norden, herunder en fokus på bedre trivsel og skoleresultater. Udvalget vil derfor fortsat følge godt med i Nordisk Ministerråds arbejde og tiltag på området.

Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden foreslår, at Nordisk Råd tager svar på rekommandation 36/2024 hvad angår Pisa-undersökning til efterretning og anser den som færdigbehandlet for rådets vedkommende.

København, den 25. februar 2025

<i>Kristján Þórður Snæbjarnarson (Sf)</i>	<i>Catarina Deremar (C)</i>
<i>Kirsti Leirtrø (A)</i>	<i>Guðbrandur Einarsson (Vr)</i>
<i>Lars Mejern Larsson (S)</i>	<i>Kathrine Kleveland (Sp)</i>
<i>Nina Fellman (S)</i>	<i>Veronika Honkasalo (vänst)</i>
<i>Per Husted (S)</i>	<i>Freddy André Øvstegård (SV)</i>
<i>Marko Kilpi (saml)</i>	<i>Miko Bergbom (saf)</i>
<i>Noora Fagerström (saml)</i>	<i>Victoria Tiblom (SD)</i>
<i>Helge André Njåstad (FrP)</i>	